

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ
КАФЕДРА СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА І КУЛЬТУРИ**

ТВОРЧИЙ ПРОЄКТ

(Анотація до створення творчого проєкту:

**«СТВОРЕННЯ СЦЕНІЧНОГО ОБРАЗУ ВІКИ У ТВОРЧОМУ ПРОЄКТІ -
ВИСТАВІ ЗА МОТИВАМИ П'ЄСИ МАРИНИ СМІЛЯНЕЦЬ "КАВА
ПЕРШИХ ПОБАЧЕНЬ": АНАЛІЗ І СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ»)**

Виконала:

студентка 4 курсу, групи БАМП 1-22
спеціальності - 026 Сценічне мистецтво
ОП «Акторська майстерність та
продюсування»
Євгенія Павлівна Гіленко

Керівник творчого проєкту:

старший викладач кафедри
Кіно Віталій Анатолійович

Посилання на відеофіксацію творчого проєкту:

<https://youtu.be/c5KRVkyIYcc?si=A0RaqPozlQMvZtZh>

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ВИКОНАВЧА СКЛАДОВА ПРОЄКТУ	7
1.1. Стислі дані про виконавця	7
1.2. Стислі дані про колектив та партнерів	9
1.3. Стислі дані про місце реалізації проєкту	12
Висновки до розділу 1	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ П'ЄСИ «КАВА ПЕРШИХ ПОБАЧЕНЬ» ТА РЕЖИСЕРСЬКОГО РІШЕННЯ ВИСТАВИ.....	14
2.1. Загальні відомості про п'єсу, авторку та її актуальність	14
2.2. Літературний і драматургічний аналіз твору	17
2.3. Режисерське рішення вистави та місце ролі в загальній концепції.....	20
Висновки до розділу 2	22
РОЗДІЛ 3. РОБОТА НАД ОБРАЗОМ ВІКИ: ЕТАПИ СТВОРЕННЯ ПЕРСОНАЖА.....	24
3.1. Біографія персонажа Віки	24
3.2. Аналіз характеру, мотивів і «гарячої мети»	27
3.3. Стосунки з іншими персонажами та ключові конфлікти	31
3.4. Пластична, голосова та емоційна характеристика ролі	34
Висновки до розділу 3	38
РОЗДІЛ 4. ПРАКТИЧНЕ ВТІЛЕННЯ РОЛІ ТА АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ	40
4.1. Репетиційний процес і робота з режисером	40
4.2. Публічний показ і вплив глядацької реакції	42
4.3. Самоаналіз виконаної роботи	45
Висновки до розділу 4	48
ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	51
ДОДАТКИ.....	52

ВСТУП

Сучасний український театр зараз у дуже непростому, але цікавому стані. Ще 10-15 років тому всі звикли до великих декорацій, пафосних монологів і чіткого поділу «сцена - зал». А сьогодні театр став набагато ближчим до реального життя: камерним, щирим, чесним. Особливо сильно це змінилося після 24 лютого 2022 року. Війна змусила говорити про те, що дійсно болить: втрати, розлуку, провину, бажання жити нормально попри сирени і постійну тривогу. Саме тому я для себе вирішила, що хочу бути акторкою, яка вміє не просто «грати», а проживати історії, які важливі людям зараз.. Повномасштабна війна змусила театр говорити про те, що турбує людей сьогодні: про втрату, розлуку, провину, дружбу, яка пережила розрив, про бажання жити нормально попри сирени, обстріли, постійну тривогу і невизначеність майбутнього. Сучасні театри («Театр на Михайлівській», «Молодий театр», «Дах», «Сузір'я», «Дикий театр», «Золоті ворота», «Актор» та багато інших) активно працюють з новою драматургією, яка відображає реалії воєнного часу. Вони створюють вистави, в яких актор не «грає», а проживає історію, а глядач не просто спостерігає, а відчуває себе частиною того, що відбувається на сцені. У таких умовах акторська майстерність набуває абсолютно нового змісту і значення. Сьогодні недостатньо володіти лише технічними навичками - правильною дикцією, поставленим голосом, пластикою чи сценічним рухом. Сучасний актор повинен уміти працювати з підтекстом, довгими паузами, внутрішніми переживаннями, бути максимально щирим і вразливим на сцені. Саме тому моя мета навчання на акторку полягає не просто в отриманні диплома, а в тому, щоб стати професіоналом, здатним створювати живі, правдиві, багатогранні образи сучасних героїв, які можуть торкнутися глядача і допомогти йому пережити реалії сьогодення.

Актуальність роботи.

Актуальність моєї кваліфікаційної роботи полягає в тому, що детальний аналіз процесу створення ролі Віки дозволяє поєднати теоретичне осмислення сучасної драматургії з практичним акторським втіленням. П'єса торкається болісних і водночас дуже близьких тем: провини тих, хто виїхав, і втоми тих, хто залишився; бажання зберегти нормальне життя попри сирени і вибухи; «нормалізації війни» як повсякденної реальності. Через роль Віки я намагаюся показати, як актор може стати голосом свого покоління, яке намагається зберегти себе і свої стосунки в умовах війни. Це не просто виконання ролі - це частина мого професійного і особистого зростання як майбутньої акторки.

Мета і завдання дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи є комплексне дослідження процесу створення та виконання ролі Віки у творчому проєкті «Кава перших побачень» за п'єсою Марини Смілянець «Перших побачень період» та обґрунтування методів акторської майстерності, які сприяють розвитку моїх професійних компетенцій як майбутньої акторки.

Реалізація мети передбачала розв'язання таких завдань:

- проаналізувати особливості сучасної української драматургії та її відмінності від класичної;
- дослідити етапи роботи над образом Віки - від першого знайомства з текстом п'єси, аналізу характеру, біографії та «гарячої мети» героїні до пошуку пластичних, голосових і емоційних засобів виразності;

- розкрити особливості репетиційного процесу, взаємодії з партнерами (Славінською Софією та Карповим Владиславом) і роботи з режисером Віталієм Кіно;
- провести детальний самоаналіз виконаної ролі, виявити сильні сторони моїх акторських навичок, проаналізувати допущені помилки та труднощі;
- сформулювати практичні методичні рекомендації щодо подальшого професійного розвитку як акторки, зокрема щодо роботи з сучасною драматургією, розвитку емоційної стійкості та вміння передавати складні психологічні стани сучасного героя.

Об'єкт дослідження - акторська майстерність як система творчих процесів під час підготовки та виконання ролі у сучасній дипломній виставі.

Предмет дослідження - етапи створення та втілення ролі Віки у виставі «Період перших побачень» за п'єсою Марини Смілянець.

Методи дослідження.

У роботі використано теоретичні методи (аналіз, синтез, порівняння) та емпіричні методи (спостереження за репетиційним процесом, фіксація етюдів, самоаналіз акторських проб і помилок).

Апробація результатів кваліфікаційної роботи.

Результати роботи були апробовані протягом цілого року під час регулярних публічних показів дипломної вистави «Кава перших побачень» у рамках проєкту «Дебют» на сцені Театру на Михайлівській. Виставу було представлено членам екзаменаційної комісії, викладачам кафедри, а також широкій глядацькій аудиторії різної статі та віку.

Структура та обсяг роботи.

Загальний обсяг роботи складає 58 сторінок, з них 43 сторінки основного тексту пояснювальної записки. Робота складається зі вступу, чотирьох

розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота містить 1 таблицю та 12 додатків.

РОЗДІЛ 1. ВИКОНАВЧА СКЛАДОВА ПРОЄКТУ

1.1. Стислі дані про виконавця

Виконавець дипломної роботи - Гіленко Євгенія Павлівна (2005 р.н.).

Здобувач вищої освіти кафедри сценічного мистецтва і культури Навчально-наукового інституту культури і креативних індустрій Київського національного університету технологій та дизайну. Випускниця 4 курсу групи БАМП 1-22 освітньої програми «Акторська майстерність та продюсування» (спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»). Випускниця майстерні старшого викладача Кіно Віталія Анатолійовича.

З першого курсу навчання активно поєднує академічну підготовку з професійною сценічною діяльністю, що є свідченням високої мотивації, працездатності та свідомого ставлення до майбутньої професії. Постійно бере участь у виставах Театру на Михайлівській, Театру на Троєщині, Театру для всієї родини «Сонечко», а також у рамках проєкту «Дебют». Такий підхід дозволив отримати значний практичний досвід, розвинути сценічну витривалість, вміння швидко адаптуватися до різних режисерських концепцій і працювати в умовах реального театрального процесу. Участь у професійних виставах паралельно з навчанням дала можливість не лише закріпити теоретичні знання, а й сформувати важливі акторські якості. Постійна практика на великій сцені допомогла розвинути відчуття глядацької уваги, точність у роботі з підтекстом і вміння жити в образі в умовах реального театального ритму.

Під час навчання в університеті в студентських показах, фахових іспитах, курсових і семестрових роботах були реалізовані такі ролі:

Оксана - «Ніч перед Різдвом» (М. Гоголь),

Відьма - «Макбет» (В. Шекспір),

Лаура - «Ціаністий калій... з молоком чи без?» (Хуан Хосе Алонсо Мільян),
Жаклін - «Французька вечеря» (М. Камолетті),
Бланш - «Трамвай «Бажання»» (Т. Вільямс),
Д'яволиця - «Енеїда» (І. Котляревський),
Мати та донька - «Утоплена» (Т. Шевченко),
Відьма - «Шексперіада» (В. Шекспір, сценічна інтерпретація В. Кіно),
Метелик - «Казка про веселого метелика» (Н. Забіла)

У професійних театрах зіграла ролі:

Маруся - «Коти-біженці» (М. Смілянець),
Параска - «Ото була весна» (За п'єсою «Безталанна», І. Карпенко-Карий),
Соня - «Мій домашній дикий лис» (М. Смілянець),
Катруся - «Комедія про ніжне серце» (Переклад та сценічна адаптація Н. Уварова)
Віка - «Найкращий день та інші неприємності» (М. Смілянець),
Лисиця - «Зимова казка» (А. Воробйов),

З виставами «Ото була весна» та «Найкращий день та інші неприємності» неодноразово виїжджала на гастролі (Прилуки, Полтава, Львів, Чернівці), де активно виконувала свої ролі перед широкою аудиторією різних міст України. Гастрольна діяльність стала важливим етапом професійного зростання, адже вимагала високої сценічної дисципліни, психологічної стійкості та вміння підтримувати стабільну форму протягом тривалого періоду.

За участь у виставі «Кава перших побачень» отримала дві нагороди на Всеукраїнському фестивалі «Імпреза над Латорицею» (м. Мукачеве):

- нагороду «Краща камерна вистава»;
- нагороду «Кращий акторський дует» (разом із Славінською Софією).

Активна участь у професійних театральних проектах поряд із навчанням свідчить про високу мотивацію, працездатність та готовність до постійного професійного зростання. За час навчання вдалося поєднати академічну підготовку з реальною сценічною практикою, що дозволило набути важливого досвіду роботи з різними режисерськими концепціями, партнерами та глядацькою аудиторією. Такий підхід сформував не тільки технічні акторські навички, а й розвинув сценічну витривалість, вміння швидко входити в образ і підтримувати емоційну концентрацію під час тривалих гастролей і репетицій.

1.2. Стислі дані про колектив та партнерів

У роботі над дипломною виставою «Кава перших побачень» брали участь здобувачі вищої освіти кафедри сценічного мистецтва і культури Навчально-наукового інституту культури і креативних індустрій Київського національного університету технологій та дизайну - випускники майстерні старшого викладача Кіно Віталія Анатолійовича.

Колектив складався з студентів групи БАМП 1-22, які вже мають значний сценічний досвід завдяки участі в студентських показах, курсових роботах та професійних виставах. До складу виконавців увійшли актори, які регулярно виступають на сценах Театру на Михайлівській та Театру на Троєщині. Такий склад дозволив створити злагоджену, професійну команду, здатну працювати на високому рівні.

Славінська Софія - талановита акторка, з якою ми створили міцний акторський дует. Саме наша спільна робота над ролями Віки та Лесі була відзначена нагородою «Кращий акторський дует» на Всеукраїнському фестивалі «Імпреза над Латорицею» (м. Мукачево). Спільна гра вимагала високої довіри, точності у взаємодії, вміння відчувати один одного на сцені

та тонко передавати складні емоційні переходи від напруги до примирення. Разом ми беремо участь у багатьох проєктах, іноді з'являється відчуття, ніби всі вже звикли до того, що ми граємо удвох. Ми постійно стаємо дуєтом, який не просто викликає захоплення глядачів, а ще й особисто надихає нас на кращу гру, кращі вистави, на ще більші нагороди та звершення. Я пишаюсь тим, що маю змогу так багато працювати з такою талановитою людиною, як Софія. Фінальну пісню виконала також вона. Софія поступила зразу на 2 курс Київського національного університету технологій та дизайну, на спеціальність 026 Сценічне мистецтво, так як до цього вона вже отримала диплом молодшого спеціаліста за освітньою програмою: Видовищно-театралізовані заходи, в КЗВО КОР "Академія мистецтв імені Павла Чубинського". Софія має досвід роботи в народному колективі України «Світанок», грає на фортепіано, пише вірші для дітей і має співочий голос типу контральто, мецо-сопрано та сопрано . Її виконання фінальної пісні стало яскравим завершенням вистави.

Карпов Владислав виконав роль Андрюші - тихого, замкненого хлопця, який приходить у кав'ярню. Його точна, делікатна і водночас глибока гра стала важливим елементом вистави. Взаємодія з Владиславом допомогла мені точніше відчувати контраст між внутрішнім світом Віки та іншими персонажами, що збагатило загальну драматургію спектаклю.

Художнім керівником і режисером проєкту виступив старший викладач **Кіно Віталій Анатолійович** - мій майстер курсу. Він поєднав у собі функції режисера, педагога і наставника, забезпечуючи творчу атмосферу, професійний підхід до кожної сцени та індивідуальну роботу з кожним актором. Його режисерське бачення, чутливість до акторської психології та вміння працювати з сучасною драматургією стали визначальними для створення цілісного і щирого спектаклю.

Значний внесок у підготовку дипломної вистави зробила викладачка сценічної мови **Людмила Ардельян** - заслужена артистка України, відома українська акторка театру і кіно, акторка та режисерка дубляжу, телеведуча.

Її голосом в Україні говорять такі світові зірки, як Анджеліна Джолі, Ніколь Кідман, Дженніфер Лопес та інші. Окрім акторської діяльності, Людмила Ардельян є доценткою кафедри сценічного мистецтва і культури Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД), де передає свій багаторічний досвід студентам-акторам. Саме завдяки Людмилі Миколаївні я навчилася точно передавати різкі переходи від грубого сленгу до ширих, болісних пауз, зберігати природність регіонального мовлення і водночас тримати чіткість і чистоту дикції навіть у найемоційніших моментах

Значний внесок у реалізацію творчого проєкту зробили фахівці різних мистецьких спеціальностей. **Майборода Назар Володимирович** - старший викладач кафедри хореографії та пластичного виховання Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, який викладає трюкову підготовку актора, та викладач сценічного мистецтва в Київському національному університеті технологій та дизайну. Він є директором «Ліги каскадерів» України, постановником трюків у кіно, а також актором Київського театру пригод і фантастики «Каскадер». Його багаторічний досвід роботи в кіноіндустрії (учасник понад 900 вистав, гастролі Польщею, Німеччиною, Італією, Литвою, Австрією, Молдовою) дозволив поставити номер з катаною на високому професійному рівні.

Кіно Юлія Вікторівна - виступила у ролі костюмера. Її робота над візуальним образом персонажів забезпечила цілісність сценічного втілення вистави, адже саме костюм є одним із ключових засобів виразності театрального мистецтва.

Коробка Артем - студент 2-го курсу майстерні Кіно Віталія Анатолійовича, який взяв на себе відповідальну роль звукооператора та світлооператора. Технічне забезпечення вистави, зокрема робота зі звуком (сирени, вибухи) та світлом, є повноцінним драматургічним елементом вистави «Кава перших побачень», що створює ефект занурення в атмосферу воєнного часу.

Ірина Білоус зробила вагомий внесок у розвиток вокальних здібностей студентів та допомогла з фінальною піснею. Якісна вокальна підготовка акторів є невід'ємною складовою сучасного театрального мистецтва. Завдяки злагодженій роботі всього колективу вдалося не лише якісно реалізувати дипломний проєкт, а й створити атмосферу взаємної підтримки, творчого пошуку та професійного зростання.

1.3. Стислі дані про місце реалізації проєкту

Дипломна вистава «Кава перших побачень» за п'єсою Марини Смілянець «Перших побачень період» була реалізована на сцені Театру на Михайлівській у рамках проєкту «Дебют». Усі етапи роботи - від першого читання п'єси, аналізу драматургічного матеріалу, репетиційного періоду, створення сценічного образу, технічного оснащення до генеральних прогонів і публічних показів - проходили на професійній сцені цього театру.

Протягом навчального року вистава регулярно гралася для широкої глядацької аудиторії, що дозволило перевірити акторську форму, стабільність образу та реакцію глядача в реальних умовах. Участь у проєкті «Дебют» стала важливим етапом практичної реалізації дипломної роботи, оскільки поєднала навчальний процес із професійною театральною діяльністю. Саме на цій сцені відбулися всі публічні покази, що дало можливість отримати зворотний зв'язок від глядачів і членів екзаменаційної комісії. Реалізація проєкту на професійній сцені Театру на Михайлівській дозволила не тільки якісно виконати дипломне завдання, а й отримати досвід роботи в умовах реального театрального виробництва, що є надзвичайно цінним для майбутньої акторської кар'єри. Ми з 1 курсу мали можливість отримувати незабутній досвід поряд з професіоналами на сцені Театру на Михайлівській, Театру на Троєщині та Театру для всієї родини «Сонечко». Я вважаю, що такий підхід Віталія Кіно, не аби як допоміг стати мені ще більш професіоналом в своїй сфері, тому я дуже вдячна своєму майстру за вклад у майбутнє студентів.

Висновки до розділу 1

За час навчання в Київському національному університеті технологій та дизайну авторка активно поєднувала академічну підготовку з реальною сценічною діяльністю. Участь у виставах Театру на Михайлівській, Театру на Троєщині та проєкті «Дебют» дозволила отримати значний практичний досвід, розвинути сценічну витривалість, уміння працювати в команді та швидко адаптуватися до різних режисерських завдань. Виконання ролей як у студентських показах і курсових роботах, так і в професійних театральних постановках (Маруся, Параска, Соня, Катруся, Віка, Лисиця та інші) підтверджує сформованість базових акторських компетенцій і готовність до самостійної творчої діяльності. Гастрольна діяльність, а також здобуті нагороди на Всеукраїнському фестивалі «Імпреза над Латорицею» (нагорода за кращу камерну виставу та кращий акторський дует) свідчать про визнання акторської майстерності на всеукраїнському рівні. Важливим аспектом є злагоджена робота в колективі. Співпраця з партнерами по сцені - Славінською Софією та Карповим Владиславом - дозволила створити органічний акторський ансамбль і досягти високого рівня взаємодії на сцені. Художнє керівництво проєктом з боку старшого викладача Кіно Віталія Анатолійовича забезпечило професійний підхід до реалізації творчого задуму. Реалізація дипломної вистави на сцені Театру на Михайлівській у рамках проєкту «Дебют» протягом цілого року дала можливість перевірити акторську форму в реальних умовах професійного театру, отримати зворотний зв'язок від глядацької аудиторії та підтвердити готовність до самостійної акторської діяльності.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ П'ЄСИ «КАВА ПЕРШИХ ПОБАЧЕНЬ» ТА РЕЖИСЕРСЬКОГО РІШЕННЯ ВИСТАВИ

2.1. Загальні відомості про п'єсу, авторку та її актуальність

П'єса Марини Сергіївни Смілянець «Період перших побачень» була написана у 2023–2024 роках у рамках міжнародного проєкту Creative Europe. Авторка - українська драматургиня, сценаристка, театральна діячка та журналістка. Народилася 12 жовтня 1992 року в Києві. Закінчила Київський коледж театру і кіно (акторська майстерня Віталія Кіно), а також отримала ступінь бакалавра та магістра у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого за спеціальністю «драматург кіно і телебачення». З 2018 року обіймає посаду заступниці директора Центру мистецтв «Новий український театр» (Театр на Михайлівській).

Марина Смілянець є дворазовою лауреаткою літературного конкурсу «Коронація слова»: у 2015 році отримала першу премію в номінації «П'єси для дітей» за п'єсу «Країна серйозних», а у 2018 році - першу премію в номінації «П'єси» за драму «Собача будка». Її п'єси («16+», «Б'ютіфул лайф», «Люди Forbes», «Майстри чудес», «Естроген» та інші) активно ставляться в українських театрах та за кордоном.

Жанр п'єси «Перших побачень період» авторка визначає як коротку п'єсу про юність в часи війни. Але режисер Віталій Кіно зазначив, що більш підходящий жанр цієї п'єси на його думку, це «кавування під час тривоги» або по-іншому «балада про кохання». Особисто на мою думку, це драматична комедія з елементами мелодрами, в якій легкість і гумор поєднуються з глибокою емоційною напругою. Дія відбувається в маленькій кав'ярні-кіоску (МАФ) у спальному районі великого українського міста (можливо Дніпро або Одеса) в 2024 році. Головні героїні - дві двадцятирічні подруги: Віка (бариста) і Леся, яка повернулася з-за кордону (Британія).

Третя дійова особа - тихий хлопець Андрюша (23 роки), який приходить за какао. Жанр дозволяє поєднати легкість, гумор і самоіронію з глибокими психологічними переживаннями, що є характерним для сучасної української драматургії. Комедійні елементи (жартівливі діалоги, абсурдні ситуації під час повітряної тривоги, самоіронія Віки) розряджають напругу і роблять п'єсу доступною для широкої аудиторії. Водночас драматична складова проявляється в моменти, коли гумор раптово переходить у щирий біль і тривогу. П'єса побудована як одна довга розмова двох подруг під час повітряної тривоги. Вони не бачилися два роки. Леся виїхала за кордон на початку повномасштабного вторгнення, а Віка залишилася в Україні і продовжувала працювати в кав'ярні. Саме ця обставина стає джерелом напруги, сорому, образи і поступового примирення. Авторка показує, як війна розділила навіть найближчих людей і як важко відновити колишню близькість.

Актуальність п'єси визначається відразу кількома важливими аспектами. По-перше, це один із перших драматургічних текстів, який точно і без пафосу фіксує емоційний стан українського покоління Z під час повномасштабного вторгнення Росії. Молодь, яка змушена поєднувати романтичні мрії, перші почуття і звичайне життя з реальністю війни, стає головним героєм твору. Віка не є героїнею в класичному розумінні - вона звичайна дівчина, яка боїться, що війна назавжди забере в неї можливість простого щастя: випити каву з хлопцем, пережити перше кохання, побудувати плани на майбутнє.

По-друге, п'єса дуже точно показує явище, яке психологи називають «нормалізацією війни». Віка свідомо обирає йти на побачення, попри сирени, тому що відмовитися від нормального життя для неї означає визнати поразку. Ця тема надзвичайно близька тисячам українських дівчат і хлопців, які сьогодні живуть у такому ж стані постійної тривоги й одночасного бажання жити далі.

По-третє, Марина Смілянець майстерно поєднує легкість і глибину. П'єса наповнена гумором, самоіронією Віки, сучасним сленгом і живими діалогами, але водночас у ній відчувається глибока тривога і біль. Авторка не моралізує і не нав'язує глядачеві готові відповіді - вона просто показує реальне життя, яке відбувається тут і зараз у Києві.

У контексті сучасного українського театру «Кава перших побачень» продовжує лінію «документального» і «поколіннєвого» театру, який активно розвивається після 24 лютого 2022 року. Подібні теми ми бачимо у творах Павла Ар'є («Земля під ногами»), Наталки Ворожбит («Погані дороги»), Анастасії Косодій («Кінець епохи») та інших сучасних драматургів. Однак Марина Смілянець робить акцент саме на жіночому погляді. Її Віка - це не жертва обставин і не героїня, а звичайна дівчина, яка намагається зберегти себе в умовах, коли все навколо намагається її зламати.

Особливе значення для мене має те, що постановку здійснив мій майстер-старший викладач Кіно Віталій Анатолійович. Віталій Анатолійович - досвідчений режисер, актор і педагог, із понад 30-річним стажем. З 2022 року він працює старшим викладачем на кафедрі сценічного мистецтва і культури Київського національного університету технологій та дизайну. Він є автором багатьох успішних студентських і професійних вистав, відомий своєю чутливістю до акторської психології та вмінням створювати живе, щире сценічне життя. Як мій науковий керівник і режисер дипломної вистави, Віталій Анатолійович не лише зробив постановку, а й особисто супроводжував мене на кожному етапі роботи над роллю Віки.

Режисер Віталій Кіно у своїй постановці максимально підкреслив цю актуальність. Він переніс дію в реальну кав'ярню (сценографія - справжні столики, стакани кави, навіть запах кави на сцені), а звуки повітряних тривог використовує як повноцінний драматургічний елемент. Таким чином, глядач не просто спостерігає за історією - він проживає її разом з Вікою. Це робить виставу потужним емоційним досвідом, який допомагає молодому глядачеві відчути, що він не один у своїх переживаннях.

Вибір саме цієї п'єси для моєї дипломної кваліфікаційної роботи є повністю обґрунтованим і актуальним. Через роль Віки я отримала можливість не лише продемонструвати набуті за роки навчання акторські навички, а й глибоко проаналізувати, як сучасна драматургія відображає реалії сьогодення. Робота над образом Віки стала для мене не просто виконанням ролі, а справжнім дослідженням того, як актор може стати «голосом» свого покоління, яке живе між мріями про каву і реальністю сирен.

Таким чином, п'єса Марини Смілянець «Перших побачень період» є актуальним, художньо значущим і емоційно потужним матеріалом, який ідеально підходить для бакалаврської кваліфікаційної роботи акторського спрямування.

2.2. Літературний і драматургічний аналіз твору

Історичний контекст п'єси «Перших побачень період» повністю збігається з часом її написання. Марина Смілянець створила текст у 2023-2024 роках, коли повномасштабне вторгнення Росії тривало вже понад два роки. Події відбуваються в Україні 2024 року в типовому спальному районі великого міста. Авторка свідомо не уточнює точну назву міста (можливо Дніпро, можливо Одеса), що робить історію універсальною для будь-якого українського міста. Це дозволяє кожному глядачеві впізнати своє щоденне життя і зробити п'єсу максимально близькою.

Тематичне та ідейне наповнення твору зосереджене навколо проблеми розділеної дружби і різного досвіду війни. Головна тема - як війна впливає на найближчі стосунки, викликає почуття провини, образи, сорому і бажання відновити колишню близькість. Дві двадцятирічні подруги - Віка і Леся - не бачилися два роки. Леся виїхала за кордон на початку вторгнення, а Віка залишилася в Україні і продовжувала працювати баристою в маленькій

кав'ярні-кіоску (МАФ). Саме ця обставина стає центральним конфліктом п'єси.

Центральний конфлікт п'єси - внутрішній і міжособистісний одночасно. Внутрішній конфлікт Віки - це поєднання глибокої образи («ти втекла, а я залишилася») і розуміння, що Леся теж переживає війну по-своєму. Внутрішній конфлікт Лесі - почуття провини за виїзд і бажання пояснитися. Зовнішній конфлікт (повітряні тривоги, звуки сирен, вибухи) діє як постійний драматургічний фон, який підкреслює напругу розмови і не дає героїням уникнути важких тем.

Драматургічна структура п'єси проста і водночас дуже ефективна. Це одна довга сцена-розмова, яка відбувається в реальному часі і поділена на кілька етапів, що перериваються повітряними тривогами. Така структура нагадує «розмовний театр» і дозволяє авторці максимально заглибитися в психологію героїнь. П'єса не має класичних актів - це суцільний потік діалогу з короткими паузами на тривогу. Кожна тривога стає не просто технічним перериванням, а драматургічним прийомом, який посилює емоційну напругу і змушує подруг повертатися до найбільш важких тем.

Місце ролі Віки в структурі твору є центральним. Віка - не просто головна героїня, а емоційний центр п'єси. Через її сприйняття ми бачимо всю історію. Саме вона залишається в Україні, працює в кав'ярні під обстрілами і носить у собі весь тягар «тих, хто залишився». Леся приїжджає «в гості», а Віка живе тут постійно. Тому образ Віки стає символом стійкості, образи, втоми і водночас бажання зберегти нормальність. Драматургічний аналіз ролі Віки показує, що її «гаряча мета» - не просто поговорити з подругою, а спробувати зрозуміти, чи можливо після всього, що сталося, повернути колишню близькість. Кожна репліка Віки - це поєднання іронії, болю, образи і бажання бути почутою. Саме через цю внутрішню боротьбу образ Віки стає дуже живим і психологічно глибоким.

Особливу роль у п'єсі відіграє прийом «розмовного театру». Майже весь текст - це діалог двох подруг. Марина Смілянець майстерно використовує

паузи, недомовки, самоіронію і раптові переходи від жартів до серйозних тем. Це робить текст динамічним і реалістичним. Для акторки, яка виконує роль Віки, такий текст вимагає високої точності в інтонаціях, паузах і емоційній пам'яті. Кожна репліка повинна бути наповнена підтекстом: за зовнішньою грубістю Віки ховається біль, за іронією - втома, за сарказмом - любов до подруги.

Таблиця 2.1. Головні події п'єси та їх значення для ролі Віки

№	Подія	Значення для образу Віки
1	Зустріч з Лесею в кав'ярні	Показує накопичену образу і закритість Віки
2	Перша повітряна тривога	Перехід від напруги до спільного переживання
3	Розмова про виїзд і життя за кордоном	Розкриття внутрішнього конфлікту Віки (образи + розуміння)
4	Поява Андрюші та розмова про війну	Показує, як Віка «закривається» гумором і іронією
5	Фінальна сцена примирення	Кульмінація - спроба відновити дружбу і прийняти різний досвід війни

Таким чином, літературний і драматургічний аналіз п'єси «Період перших побачень» свідчить про те, що твір є глибоко сучасним і психологічно точним. Проста на перший погляд розмова двох подруг насправді розкриває складні теми дружби, провини, стійкості та юності в умовах війни. Робота над роллю Віки дозволяє глибоко осмислити, як війна змінює людські стосунки, як важко пробачати і як важливо зберігати людяність навіть у найскладніші часи. Саме тому п'єса Марини Смілянець «Перших побачень період» є ідеальним матеріалом для бакалаврської кваліфікаційної роботи, адже вона поєднує в собі художню цінність, актуальність і великий акторський потенціал.

2.3. Режисерське рішення вистави та місце ролі в загальній концепції

Режисерське рішення вистави «Кава перших побачень » повністю відповідає духу і змісту п'єси Марини Смілянець. Постановку здійснив мій майстер - старший викладач Кіно Віталій Анатольйович, який поставив перед собою завдання максимально точно передати атмосферу щоденного життя в умовах війни, не вдаючись до пафосу, надмірної драматизації чи штучних ефектів.

Основна режисерська ідея - **максимальна реалістичність і мінімалізм**. Сценографія відтворює реальний маленький кав'ярню-кіоск (МАФ), який стоїть у спальному районі. На сцені - справжні столики та стільчики, декорації, що чудово передають атмосферу тераси у кав'ярні, стаканчики кави на виніс та вивіска «Кава перших побачень» - що є назвою цієї кав'ярні. Ніяких умовних декорацій - тільки те, що можна побачити в реальному житті. Такий підхід дозволяє глядачеві відразу опинитися всередині звичайного українського двору і відчувати, що дія відбувається тут і зараз. Віталій Анатольйович свідомо відмовився від великих декорацій, щоб зосередити увагу на акторах і їхніх стосунках.

Одним із найважливіших елементів режисерського рішення стало використання **звуку повітряних тривог та вибухів**. Сирена та вибухи не просто фоновий шум - вони є повноцінним драматургічним персонажем. Кожен вибух перериває розмову подруг, змушує їх зупинитися, замінює традиційні антракти і створює постійне відчуття небезпеки. Режисер працював з цим звуком дуже точно: іноді вибухи лунають тихо і тривожно, іноді - різко і голосно, що змушує акторок і глядачів реально переживати момент. Завдяки цьому звук стає не технічним ефектом, а частиною емоційного наповнення вистави.

Світло також відіграє важливу роль. Зовні кав'ярні, де і відбувається вся дія - тепле, приглушене освітлення, яке створює відчуття затишку і буденності. Під час сумних монологів, розповідей подруг - світло стає більш

холодним, більш чітким, висвітлюючи конкретного персонажа, на якому зараз вся увага глядача. Такий контраст допомагає відчувати зміну емоційного стану героїнь. Режисер використовує світло як додатковий інструмент, який підсилює внутрішній конфлікт між Вікою і Лесею.

Роль Віки в загальній концепції вистави є **центральною і провідною**. Віка - не просто одна з двох подруг, а емоційний і смисловий центр вистави. Саме через її сприйняття ми бачимо всю історію. Вона залишається в Україні, працює щодня під обстрілами і носить у собі весь тягар «тих, хто залишився». Леся приїжджає «в гості», а Віка живе тут постійно. Тому образ Віки стає символом стійкості, образи, втоми і водночас бажання зберегти нормальність.

Віталій Анатолійович особливо акцентував увагу на тому, щоб роль Віки була максимально живою і щирою. Він не дозволяв мені «грати образ», а вимагав, щоб я жила всередині ситуації. Під час репетицій ми багато працювали над підтекстом: за зовнішньою грубістю Віки має ховатися біль, за іронією - втома, за сарказмом - любов до подруги. Режисер постійно наголошував, що Віка не повинна бути «жертвою війни» - вона звичайна двадцятирічна дівчина, яка просто намагається жити. Саме тому в постановці немає надмірної драми - є щирість, паузи, недомовки і реальні людські емоції. Персонаж Віки є неймовірно близькою для мене. Ми одного віку, в однаковій ситуації, тому особисто для мене було дуже важливо передати глядачам те, як наразі війна змінила нашу молодь. Наших дівчат. Змінила Віку.

Особливе місце в режисерському рішенні посідає взаємодія Віки і Лесі. Віталій Анатолійович побудував виставу так, щоб глядач постійно відчував напругу між подругами. Кожна пауза, кожен погляд, кожне недомовлене слово має значення. Це робить виставу дуже камерною і інтимною, хоча на сцені всього три актори. Режисер акцентував увагу на тому, щоб глядач не просто спостерігав за розмовою, а відчував її як свою власну.

Таким чином, режисерське рішення Віталія Кіно органічно доповнює драматургію Марини Смілянець. Мінімалізм сценографії, точна робота зі звуком і світлом, акцент на щирості акторської гри дозволяють глядачеві не просто спостерігати за історією, а переживати її разом з героїнями. У цій концепції роль Віки набуває особливого значення - вона стає голосом цілого покоління, яке намагається зберегти себе і свої стосунки в умовах війни.

Висновки до розділу 2

У підсумку аналіз п'єси Марини Смілянець і режисерського рішення Віталія Кіно показав, що матеріал ідеально підходить для дипломної роботи. П'єса чесно говорить про те, як війна розділяє навіть найкращих друзів, про провину тих, хто виїхав, і втому тих, хто залишився. Режисерське рішення з мінімалістичною сценографією і справжніми звуками тривоги допомагає глядачу не просто дивитись виставу, а переживати її разом з героїнями. Саме через роль Віки я отримала можливість глибоко зануритися в сучасну драматургію і зрозуміти, як сьогодні працює акторська майстерність.

Я визначила, що п'єса є яскравим зразком сучасної української драматургії воєнного часу (2023-2024 рр.). Авторка майстерно поєднує легкість, гумор і самоіронію з глибокими психологічними переживаннями, що відповідає жанровому визначенню «кавування під час тривоги» або «балада про кохання». Актуальність твору зумовлена його здатністю без пафосу фіксувати емоційний стан покоління Z, яке живе між мріями про нормальне життя й реальністю повітряних тривог. Особливу цінність для акторського дослідження становить те, що Віка є не героїнею-жертвою, а звичайною дівчиною, яка намагається зберегти себе в умовах, що змінюють усі стосунки.

Ще до речі, літературний і драматургічний аналіз засвідчив, що п'єса побудована як суцільна розмова-діалог у реальному часі, перервана звуками повітряних тривог, які виконують функцію драматургічного персонажа. Центральний конфлікт п'єси - внутрішній (образи, провини, бажання відновити близькість) та зовнішній (війна як постійний фон) - найповніше

розкривається саме через образ Віки. Її «гаряча мета» - зрозуміти, чи можливо після всього пережитого повернути колишню дружбу з Лесею.

Звісно, режисерське рішення Віталія Кіно ґрунтується на принципах максимальної реалістичності та мінімалізму. Сценографія разом із точно вибудованим звуковим рядом і контрастним світлом створює ефект повного занурення глядача в повсякденне життя українського міста. Режисер свідомо відмовляється від пафосу й надмірної драматизації, вимагаючи від акторів щирості й живого проживання ситуації. У цій концепції роль Віки є центральною та провідною - вона стає емоційним і смисловим центром вистави, голосом покоління, яке намагається зберегти стосунки й власну ідентичність в умовах війни.

Ну і у висновку можу зазначити, що аналіз, проведений у розділі 1, підтверджує, що п'єса Марини Смілянець та її режисерське втілення створюють міцну основу для подальшої роботи над образом Віки. Визначено ключові драматургічні події, конфлікти та завдання персонажа, а також окреслено режисерські акценти, які дозволяють максимально точно передати внутрішній світ героїні. Це створює необхідне підґрунтя для детального розгляду етапів створення акторського образу в наступному розділі роботи.

РОЗДІЛ 3. РОБОТА НАД ОБРАЗОМ ВІКИ: ЕТАПИ СТВОРЕННЯ ПЕРСОНАЖА

3.1. Біографія персонажа Віки

Біографія Віки - це не формальний перелік фактів, а повноцінний «роман життя», який я створювала як фундамент усього образу. Саме цей етап роботи над роллю став для мене одним із найважливіших і найглибших. Я зрозуміла, що без детального пропрацювання минулого героїні я не зможу вийти на ексклюзивне, щире виконання. Тому я буквально «прожила» її біографію протягом кількох місяців репетиційного процесу.

Я почала зі скурпульозного аналізу тексту п'єси Марини Смілянець. Виписала всі згадки про минуле Віки: дружбу з Лесею, Гуню, Андрюшу, маму, Ярика, Зою, тьотю Любу, роботу в кав'ярні. Потім я закрила п'єсу і почала будувати життя Віки «від народження». Я склала детальну хронологічну таблицю, намалювала сімейне дерево, написала кілька «щоденникових записів» від імені Віки (з 2018 по 2024 рік), зібрала «речові докази» - уявні, але дуже конкретні: останнє спільне селфі з Лесею від 23 лютого 2022 року, обірваний квиток на шкільну дискотеку 2019 року, старий чек з кав'ярні, червона помада в кишені фартуха. Я навіть кілька разів працювала по справжній зміні в кав'ярні-кіоску неподалік від мого будинку, щоб фізично відчувати холод металевого прилавка, запах кави і вібрацію телефону від повітряної тривоги.

Вікторія Павлівна Ющук народилася в березні 2005 року в звичайній дев'ятиповерхівці спального району великого міста (я для себе чітко обрала Дніпро - саме той двір із панельними будинками, гаражами і лавочкою, де відбувається вся дія п'єси). Мати - Олена Миколаївна, 1970 року народження, продавчиня-консультантка в супермаркеті. До школи Віка пішла 1 вересня 2011 року (1 клас). У 2021-2022 навчальному році вона закінчувала 11-А клас разом з Лесею, тим часом в паралельному класі навчалися Зоя, Ярик-басист іта іншими, кого згадує в п'єсі. Саме в 5-му класі (2015-2016 навчальний рік) вона почала дружити з Лесею, яка до цього здавалася для Віки дуже нудною.

Леся була тихою, ніби «відмінницею». Віка взяла її під своє крило: навчила лазити по гаражах, перша затигнула на шкільну дискотеку в 2018 році і сказала: «Не будь сірою мишкою». Їхня дружба стала для Віки найважливішою опорою в житті.

У 2020 році, під час пандемії (Віці було 15), коли все перейшло в онлайн, вона почала підробляти в маленькій кав'ярні-кіоску (тому самому МАФі біля будинку). Спочатку просто розносила каву на виніс, а згодом стала повноцінною баристою. Кава стала її територією - місцем, де вона вперше відчула себе потрібною і сильною.

Перший серйозний роман стався саме під час локдауну - з Гунєю (Сергієм Гуняєвим), 22-річним мотоциклістом. У Гуні було усе, чого для себе хотіла Віка: сміливий, з наколкою тризуба на все плече, завжди з сигаретою в зубах. Вони «видуддили пляшку червоного» в його гаражі влітку 2021 року (Віці було 16). Для неї це був не просто перший сексуальний досвід - це було відчуття, що вона нарешті по-справжньому жива.

24 лютого 2022 року (Віці було 16 років і 11 місяців) усе змінилося. О 5:17 ранку вона прокинулася від вибухів, вибігла на балкон у піжамі і побачила, як небо розривається. Мати почала збирати речі в село. Віка сказала: «Я залишуся. Хто буде каву варити людям?» Перші два тижні вони з Лесею ховалися разом у шкільному укритті. Саме тоді Віка вперше відчула легку заздрість до подруги: «У неї є куди поїхати». Коли Леся виїхала з мамою до Британії в березні 2022-го, Віка проводжала її на вокзалі. Обійняла, сказала «пиши» і відвернулася, щоб не заплакати. Усередині назавжди залишилося відчуття зради. Останні два роки (2022-2024) - це час, коли Віка остаточно «виросла» і водночас «затверділа». Вона працює по 10-12 годин щодня. Під сиренами не біжить одразу в укриття - «людям треба пити каву, навіть коли ракети летять». За цей час вона побачила:

- Як Ярик (басист, у якого вона колись була тайно закохана) повернувся з фронту без ніг, а Светка кинула все в Польщі, щоб бути поруч із ним.

- Як Зоя з 11-Б, яка здавалася найсильнішою, покінчила з собою за кордоном.
- Як тьотя Люба з 5-го під'їзду вийшла заміж за італійця і тепер присилала мамі щасливі фото з моря.
- Як тихий сусід Андрюша (який у 2015 році, коли Лесі було 10, а йому 13, навчив її їздити на велосипеді) добровільно записався на фронт.

У Віки є свої маленькі ритуали, які допомагають їй триматися: після відбою тривоги вона завжди робить каву з апельсиновим соком, та з карамельним сиропом і п'є її на лавочці, дивлячись у небо. У кишені фартуха – бальзам для губ і електронна сигарета. У телефоні – останнє спільне селфі з Лесею від 23 лютого 2022 року, яке вона ніколи не видаляє. Вона ненавидить запах сирого молока – він нагадує перші дні війни, коли в магазинах закінчувалися продукти.

Як я створювала цю біографію

Я не просто «вигадувала факти». Я робила це системно і свідомо, дотримуючись рекомендацій методичних матеріалів університету. Спочатку я багато разів перечитувала п'єсу і виписувала всі згадки про минуле Віки. Потім почала заповнювати «білі плями»: що було до війни, як формувалася її дружба з Лесею, чому вона залишилася. Я розмовляла зі своєю мамою про те, як вона переживала війну, читала щоденники і пости однолітків у соцмережах, навіть сама встигла попрацювати баристою у кав'ярні. Кожну деталь я перевіряла на логічність: чи могла Віка 2005 року народження пройти саме такий шлях і стати саме такою, якою ми її бачимо в п'єсі. Це було легше, так як ми одного віку і переживали достатньо схожі ситуації з Вікою, що прописана у п'єсі.

Ця робота зайняла майже три тижні. Але саме завдяки їй я перестала «грати» Віку і почала жити нею. Кожна груба репліка, кожна пауза під сиреною, кожне «давай про щось інше» тепер має для мене глибокий внутрішній сенс. Без цього детального «роману життя» образ залишився б

поверхневим. А завдяки йому Віка стала для мене живою, близькою і дуже справжньою.

Саме ця біографія дозволила мені зробити роль об'ємною, психологічно точною і щирою - такою, якою вона має бути в сучасній українській драматургії воєнного часу.

3.2. Аналіз характеру, мотивів і «гарячої мети»

Аналіз характеру Віки став для мене одним із найглибших і найважливіших етапів роботи над роллю. Саме на цьому етапі я перестала сприймати її як «просто грубу баристу» і побачила в ній живу, суперечливу, болісно справжню людину. Я аналізувала характер системно: багаторазово перечитувала п'єсу, виписувала всі репліки Віки, порівнювала їх з описами інших персонажів, поверталася до її біографії і проводила акторські етюди. Я буквально «розбирала» її на частини - від зовнішньої оболонки до найглибших внутрішніх мотивів - і поступово збирала назад у цілісний образ. Без цього аналізу я б не змогла виправдати її грубість, цинізм і раптові спалахи ніжності. Тепер я розумію: Віка - це не набір рис, а живий процес постійної внутрішньої боротьби.

Основні риси характеру

Зовні Віка виглядає жорсткою, саркастичною, різкою і навіть трохи цинічною. Її мова - це постійний потік сленгу і захисних фраз: «йобаний Міг», «вже давно абсолютно похер», «то йди, блін», «я зайнята», «молоко скисло». Вона швидко відмахується від розмов, нервово протирає прилавок, уникає обіймів і тримається на відстані.

Ця зовнішня грубість - її броня, яку вона наросла за останні три роки.

Але всередині Віка - глибоко вразлива, чутлива і самотня дівчина. Вона здатна на щиру ніжність і турботу, хоча й намагається це приховати. Найкраще це видно в моменти, коли вона дозволяє Лесі залишитися з нею на

вулиці під час тривоги, коли жартує з Андрюшею («Заходь, Андрюша. Заходь») або коли раптом розм'якшує і каже: «Ну то посміємося разом». Її характер - це постійне коливання між захистом і відкритістю, між бажанням відштовхнути і потребою бути почутою.

Ще одна ключова риса - іронія як форма самозахисту. Віка постійно жартує над собою і над ситуацією («Проживаю свої найкращі роки як можу. Хіба не видно?»). Ця іронія не легка - вона гірка. За нею ховається втома, образа і страх визнати, що війна забрала в неї юність. Вона не хоче бути жертвою, тому обирає роль «сильної», яка все «похер».

Формування характеру через біографію

Усі ці риси сформувалися не випадково. Смерть батька (Віці було 13) стала першою великою втратою. Саме тоді вона навчилася «не плакати на людях» і захищатися грубістю. Пандемія і перший досвід з Гунею дали їй відчуття «я вже доросла», а зрада Гуні в перші дні війни остаточно зруйнувала віру в людей. Два роки війни, постійна робота під сиренами, видовище того, як друзі виїжджають, а Ярик повертається без ніг - усе це перетворило її на дівчину, яка свідомо обирає жорсткість, щоб не зламатися.

Мотиви

Головний мотив Віки - виживання з гідністю. Вона не хоче просто вижити фізично - вона хоче зберегти себе як особистість. Війна забрала в неї найкращі роки, але вона відмовляється здаватися. Саме тому вона продовжує працювати в кав'ярні, фарбує губи червоною помадою і намагається жити «нормально». Це її форма опору: «Якщо я перестану жити - значить, вони перемогли».

Другий мотив - пошук визнання і справедливості в стосунках. Віка ображається на Лесю не стільки за сам факт виїзду, скільки за те, що Лесю, на її думку, «забула» про неї і про те, що вона пережила. Вона хоче, щоб її вибір «залишитися» був визнаний і поважаний. Це мотив глибокої образи, яка змішується з любов'ю.

Третій мотив - страх втратити останнє, що залишилося. Віка боїться, що якщо вона дозволить собі бути вразливою, то втратить і Лесею, і відчуття нормальності. Саме тому вона так різко реагує на будь-яку спробу Лесі її «пожаліти».

«Гаряча мета»

«Гаряча мета» Віки в цій п'єсі - перевірити, чи можливо після двох років розлуки відновити колишню близькість з Лесею, і чи має сенс її власний вибір залишитися в Україні. Це не просто бажання «поговорити». Це пристрасне, болісне, гарячкове бажання отримати підтвердження від найближчої людини: «Я не даремно тут залишилася. Мій біль має сенс. Ти мене ще любиш і поважаєш такою, якою я стала?»

Ця мета штовхає Віку на всі її вчинки у виставі. Кожна колюча репліка («Додому? Ха... Надовго?», «На два тижні - це в гості приїжджають», «Звичайно, там легко про все забути») - це перевірка. Вона провокує Лесею, щоб почути щирі відповідь. Коли Лесея каже «Мені так соромно», Віка на мить розм'якшує, але відразу знову закривається - бо боїться повірити і знову втратити.

«Гаряча мета» досягає піку в кінці п'єси. Після всіх тривог, після розмов про війну, після того, як Андрюша йде на фронт, Віка дозволяє собі ніжність. Фінальне примирення з Лесею і поцілунок Андрія для неї - це момент, коли вона нарешті отримує те, чого так гарячково бажала: відчуття, що її люблять і розуміють попри все.

Ключові цитати, які розкривають характер і мету:

«Я знаю. Просто бере інколи злість трохи. А потім думаю, а чого це ми взагалі вирішили, що переможемо?.. Бо добро перемагає зло? Де? В мультиках?» - тут і цинізм, і біль, і приховане бажання все ж таки вірити.

«Я рада, що ти поїхала. Бо ти така мнітельна, що криша б точно з'їхала...» - захисна грубість, за якою ховається справжня турбота.

«Отак чекаєш свого принца, а потім бац і якийсь руський згвалтує» - найгостріший прояв її страху і цинізму.

«Ну то посміємося разом» - момент, коли вона дозволяє собі бути щирою і відкритою.

«Проживаю свої найкращі роки як можу. Хіба не видно?» - ключова фраза, у якій весь біль і вся іронія Віки.

Порівнюючи те, як Віка говорить про себе, і те, як її бачать інші (Леся каже «Віка, ну досить», Андрюша червоніє і мовчить), я зрозуміла справжність її характеру: вона не грає сильну - вона є сильною, але ціною величезної внутрішньої роботи. Її «гаряча мета» робить роль енергійною і пристрасною: Віка не просто існує на сцені - вона бореться за свою дружбу, за своє право на нормальність і за себе саму.

Завдяки цьому глибокому аналізу я перестала грати «емоції» і почала жити справжньою внутрішньою боротьбою Віки. Я зрозуміла, що її характер - це не статичний набір рис, а живий, динамічний процес: від захисту до вразливості, від болю до ніжності, від цинізму до надії. Саме тому роль Віки стала для мене не просто дипломною роботою, а справжнім акторським дослідженням сучасної української дівчини, яка намагається зберегти себе в часи війни. Цей аналіз допоміг мені зробити образ об'ємним, психологічно точним і щирим - таким, яким він має бути в сучасній українській драматургії.

3.3. Стосунки з іншими персонажами та ключові конфлікти

Стосунки Віки з іншими персонажами є основним рушієм усього драматургічного матеріалу п'єси та головним джерелом її внутрішньої динаміки. Саме через взаємодію з людьми Віка розкривається повноцінно: її характер, мотиви, «гаряча мета» і всі суперечності стають видимими. Я аналізувала ці стосунки не лише за текстом п'єси, а й через серію акторських етюдів, імпровізацій і «біографічних» вправ. Для мене було важливо зрозуміти не тільки «хто з ким», а й **чому** Віка саме так реагує на кожного, які її внутрішні мотиви в кожній взаємодії і як ці стосунки рухають сюжет до фінального примирення.

1. Стосунки з Лесею - центральний і найбільшній конфлікт

Леся - це не просто «подруга», а людина, яка символізує для Віки весь її попередній світ «до війни». Вони дружили з 5-го класу, пережили разом пандемію, перші закохання, шкільні дискотеки. Леся знала Віку ще тією веселою, балакучою дівчиною, яка затягувала її на дискотеки і вчила «не бути ботанкою». Саме тому розлука з Лесею стала для Віки не просто фізичною відсутністю, а символом зради і втрати.

Конфлікт між Вікою і Лесею - це **зовнішній і внутрішній одночасно**. Зовнішній конфлікт полягає в різному досвіді війни: Віка залишилася в Україні, працює по 10-12 годин під сиренами, бачить реальні втрати (Ярик без ніг, Зоя, яка покінчила з собою). Леся виїхала до Британії, вчила мову, готувалася до вступу, жила в відносній безпеці. Для Віки це не просто «виїзд» - це зрада. Кожна її репліка на початку п'єси («Додому? Ха... Надовго?», «На два тижні - це в гості приїжджають», «Звичайно, там легко про все забути») - це удар, за яким стоїть глибока образа: «Ти втекла, а я тут залишилася і дежурю».

Внутрішній конфлікт Віки ще складніший. Вона **одночасно любить і ненавидить** Лесю. Любов - це пам'ять про спільне дитинство, про те, як

вони разом ховалися в шкільному укритті в перші тижні війни. Ненависть - це відчуття, що Леся «забула» її біль, що для Лесі війна стала чимось далеким, а для Віки — щоденною реальністю. Саме тому Віка постійно провокує подругу: вона хоче почути не просто «вибач», а визнання, що її вибір «залишитися» був важким і гідним.

У сценах під час повітряної тривоги цей конфлікт досягає піку. Віка курить, дивиться в телефон і каже «Іди в укриття», але коли Леся залишається, Віка не відганяє її. Це момент, коли любов перемагає образ. Фінальне примирення (коли Леся цілує Андрія, а Віка спостерігає) стає для мене кульмінацією: Віка нарешті дозволяє собі знову бути вразливою поруч із Лесею.

2. Стосунки з Андрюшею - ніжність, іронія і повага

Андрюша - повна протилежність Віці. Тихий, замкнений, «переляк ходячий», який виглядає на 16, хоча йому 23. Для Віки він - людина з її минулого, сусід, який «далі книжки нічого не бачить». Їхні стосунки - це тепла, іронічна дружба,

Віка ставиться до Андрюші з ніжною іронією («чахлик», «блідий як вампір»). Але за цією іронією ховається глибока повага. Коли вона дізнається, що Андрюша добровольцем іде на фронт, у неї виникає суміш болю і захоплення: «Він же навіть не цілувався ніколи...». Саме Андрюша стає для Віки живим доказом, що навіть найслабші можуть зробити вибір, на який вона сама не наважилася б.

Конфлікт тут майже відсутній - це радше **контраст**. Андрюша - це той, хто залишається в місті і йде воювати. Він - дзеркало, в якому Віка бачить свою власну стійкість. У фіналі, коли Леся цілує Андрія, Віка не ревнує - вона радіє. Для неї це момент, коли навіть «тихоня» отримує свій шанс на нормальність.

3. Стосунки з Гунєю - зрада і розчарування в «сильних чоловіках»

Гуня згадується в п'єсі як «мій мотоцикліст» - перший хлопець Віки, з яким у неї стався секс під час пандемії. Для Віки Гуня був символом свободи, сили і «справжнього пацана» (наколка тризуба, мотоцикл, сміливість). Його спроба втекти на надувному матраці в Молдову стала для неї остаточною зрадою.

Ці стосунки формують один із найсильніших внутрішніх конфліктів Віки: розчарування в чоловіках. Саме тому вона так цинічно говорить про «принца»: «Отак чекаєш свого принца, а потім бац і якийсь руський згвалтує». Гуня для неї - уособлення всіх, хто тікає, коли стає важко.

4. Вплив інших персонажів (мама, Ярик, Светка, Зоя, тьотя Люба)

Ці люди не з'являються на сцені, але постійно присутні в монологів Віки і формують її світогляд:

- **Мама** - голос турботи і провини. Вона постійно пише «приїжджай», але Віка відповідає «а хто буде каву варити?». Мама для неї — символ «нормального» життя, якого вже немає.
- **Ярик і Светка** - приклад справжньої любові. Віка бачила, як Светка повернулася з Польщі, щоб доглядати Ярика без ніг. Це для неї доказ: «Любов буває сильнішою за страх».
- **Зоя** - приклад того, як війна ламає навіть сильних. Віка згадує, що Зоя покінчила з собою за кордоном, і це лякає її: «Ніби вони не важливі, бо це їх вибір... Але насправді це таке саме вбивство».
- **Тьотя Люба** - приклад «нового щасливого життя» за кордоном. Віка іронізує над нею, але в глибині душі заздрить: «От реально щаслива».

Ключові конфлікти

1. **Головний зовнішній конфлікт** - Віка vs Леся (різний досвід війни, образа і бажання відновити дружбу).

2. **Внутрішній конфлікт** - Віка vs сама себе (бажання бути сильною і страх знову стати вразливою).
3. **Конфлікт з «чоловічим світом»** - через Гуню (зрада) і через Андрюшу (повага до тих, хто не тікає).
4. **Конфлікт з війною як таким** - війна як постійний фон, який перериває всі розмови і не дає Віці жити нормально.

Усі ці стосунки і конфлікти роблять Віку живою і об'ємною. Вона не існує у вакуумі - кожна її репліка народжується з конкретних відносин з людьми. Саме тому в роботі над роллю я приділила найбільше часу етюдам на взаємодію: сварилася з «Лесею», жартувала з «Андрюшею», згадувала Гуню вголос. Це дозволило мені зробити кожен сцену не просто діалогом, а справжньою емоційною битвою і водночас - спробою зберегти людяність.

Завдяки глибокому аналізу стосунків я зрозуміла головне: Віка не бореться проти Лесі - вона бореться за свою дружбу, за своє право на нормальність і за себе саму в світі, який намагається її зламати. Саме ці стосунки роблять роль Віки не просто акторським завданням, а глибоким психологічним дослідженням сучасної української молоді в умовах війни.

3.4. Пластична, голосова та емоційна характеристика ролі

Пластична, голосова та емоційна характеристика ролі Віки стала для мене заключним і найпрактичнішим етапом створення образу. Після детальної біографії, аналізу характеру та стосунків я перейшла до «розвідки тілом» - саме так, як вимагають методичні рекомендації. Я розуміла, що Віка - це не лише внутрішній світ, а й конкретне фізичне існування: як вона рухається за прилавком, як тримає сигарету під тривогою, як змінюється її голос, коли переходить від сарказму до болю. Без точної пластики, голосу та емоційного наповнення образ залишався б «у голові», а не на сцені. Тому я присвятила

цьому підрозділу найбільше практичних проб, етюдів і спостережень у реальному житті.

Фізична і пластична характеристика

Віка - двадцятирічна бариста, яка працює по 10-12 годин щодня в маленькому МАФі. Її тіло - це тіло людини, яка постійно на ногах, постійно в русі і постійно в напрузі. Основний енергетичний центр - **центр грудей і плечей**: плечі злегка підняті, ніби вона постійно готова до удару (сирена, розмова з Лесею, спогад про війну). Спина пряма, але не жорстка - «вулична» постава дівчини, яка звикла давати здачу і не показувати слабкість.

Хо́да швидка, трохи розгойдиста, «робоча». Вона не ходить - вона переміщається між кавоваркою і столиками. Під час роботи руки постійно зайняті: протирає поверхню нервовими, короткими рухами (як у сцені, коли Леся просить обійняти), різко реагує. Руки в неї часто або на поясі, що дає їй впевненості у собі, або схрещуються на грудях. Ніби вона закривається від оточуючих.

Під час повітряної тривоги пластика різко змінюється. Віка вибігає з кав'ярні різко, майже ривком, але не панічно - вона вже звикла. Коли сідає на сходи, ноги широко розставлені, лікті на колінах, голова трохи опущена. Це поза людини, яка «втомилася боятися», але все одно захищається. Коли розмовляє з Лесею під тривоогою - плечі поступово опускаються, тіло розслаблюється, ніби дозволяє собі бути вразливою поруч із подругою. Я знайшла для Віки кілька характерних мікро-жестів, які стали «ключем» до пластики:

- Нервово стискає губи, коли злиться, або коли боляче про щось говорити.
- Різке «відкидання» голови назад, коли сміється або іронізує.
- Повільне, майже ніжне погладжування чашки з кавою, коли говорить про щось болісне (наприклад момент коли «Про любов все більш якось, понятно стало»).

- Дуже відкриті пози в момент, коли вона впевнено говорить про свою «правоту».

Костюм і реквізит допомогли фізично втілити образ. Фартух баристи - це не просто одяг, а частина тіла: Віка постійно торкається його, зав'язує і розв'язує, ховає в кишеню телефон та електронну сигарету. Сині джинси на розмір більші, кросівки, проста майка та срочка, зав'язана на талії - одяг дівчини, яка не має часу і сил на «красу», але все одно фарбує стрілки, які є її «фішкою» ще зі школи. Грим мінімальний: простий макіяж дівчини підлітка, яка фарбується за 15 хвилин до виходу на роботу. Я створювала цю пластику через спостереження і етюди. Місяць я працювала по 12-ти годинних змінах у реальній кав'ярні-кіоску, це дало відчуття, як втомлюються ноги, як болять руки від кавоварки і як тіло реагує на постійний звук сирени в телефоні. Кожну сцену я спочатку робила в етюдах без слів - тільки тіло і дія.

Голосова характеристика

Голос Віки - низький, трохи хрипкуватий, з легкою «вуличною» інтонацією. Постійне куріння і крики під сиренами зробили його грубуватим, але не грубим. Тембр - грудний, «земний», без високих нот. Вона говорить швидко, різко, з великою кількістю сленгу, але в моменти щирості голос стає тихішим, повільнішим, з довгими паузами.

Ключові голосові особливості:

- **Різкі, короткі фрази** на початку розмови («Що вам?», «Молоко скисло», «Я зайнята»).
- **Перехід на шепотіння** під час тривоги - ніби вона не хоче, щоб війна чула її слова.
- **Раптове підвищення голосу** в моменти образи («Додому? Ха...»).
- **Тихий, майже ніжний** голос у фінальних моментах примирення («Ну то посміємося разом»).

Я спеціально тренувала голосові переходи. Працювала з дикцією і диханням: довгі етюди на «голосовий гойдалки» - від сарказму («Отак чекаєш свого принца...») до болю («Я знаю. Просто бере інколи злість трохи»). Регіональне мовлення - легкий східноукраїнський акцент (Дніпро), з характерними «шо», «блін», «йобаний». Це не просто колорит - це частина її ідентичності: вона говорить так, як говорять дівчата в спальних районах.

Емоційна характеристика

Емоційна лінія Віки - це постійна «гойдалка». Вона не буває в одному стані більше кількох секунд. Основний емоційний ключ - **перехід від захисту до вразливості**. Початок п'єси - максимальний захист: іронія, сарказм, агресія. Кожна тривога і кожна відповідь Лесі змушує її поступово відкриватися.

Емоційні стани, які я пропрацювала:

1. **Злість і образа** - стиснуті щелепи, швидке дихання, різкі рухи.
2. **Іронія як захист** - усмішка кутиком рота, легке підвищення голосу.
3. **Втома і біль** - плечі опускаються, погляд у підлогу, довгі паузи.
4. **Ніжність** - м'який погляд, повільні рухи, тихий голос (фінал).

Найскладнішим для мене було знайти «зерно» материнської турботи в сценах з Андрієм і Лесею. Я згадувала, як моя мама турбувалася про мене під час перших тривог, і переносила це відчуття на Віку. Емоційна пам'ять допомогла: я буквально проживала кожен спогад Віки (смерть батька, зрада Гуні, видовище Ярика без ніг) у репетиційних етюдах.

Робота над емоційною характеристикою була найдовшою. Я робила «карту емоцій» кожної сцени: від якої емоції до якої переходить Віка. Це дозволило мені точно тримати ритм вистави і не «перегравати» біль.

Завдяки цій комплексній роботі пластична, голосова та емоційна характеристика стали єдиним цілим. Віка не «грає» - вона **існує** на сцені:

рухається, дихає, говорить і відчуває так, як могла б відчувати реальна двадцятирічна дівчина, яка пережила три роки війни. Саме ця детальна характеристика зробила роль не просто виконаною, а живою і щирою. Глядач не бачить акторку - він бачить Віку, яка намагається зберегти себе і свою нормальність у світі, де нормальність давно стала розкішшю.

Висновки до розділу 3

Робота над образом Віки стала ключовим етапом мого акторського дослідження, де теоретичний аналіз перетворився на практичну основу для сценічного втілення. Детальне пропрацювання біографії персонажа дозволило мені не просто «вигадати» минуле Віки, а буквально прожити його: від втрати батька в 13 років, першого досвіду з Гунєю, дружби з Лесею ще з 5-го класу до двох років щоденного «дежурства» під сиренами. Цей «роман життя» став фундаментом, без якого образ залишився б поверхневим. Аналіз характеру, мотивів і «гарячої мети» виявив головну суперечність Віки: вона жорстка і цинічна зовні, але глибоко вразлива і спрагла нормальності всередині. Її «гаряча мета» - перевірити, чи можливо відновити близькість з Лесею і чи має сенс її вибір «залишитися» - перетворила роль на постійну внутрішню боротьбу, а не на набір емоцій. Саме це зробило Віку не «героїнею війни», а живою двадцятирічною дівчиною, яка намагається зберегти себе в ненормальних обставинах.

Дослідження стосунків з іншими персонажами показало, що кожен з них є не просто «партнером по сцені», а каталізатором внутрішніх конфліктів Віки. Центральний конфлікт з Лесею (образа + любов), іронія з Андрюшею, розчарування в Гуню, спогади про Ярика, Зою та тьотю Любу - усе це створило багатовимірну систему, у якій Віка постійно коливається між захистом і відкритістю. Ці стосунки стали рушієм усієї дії п'єси і головним джерелом її емоційної динаміки. Пластична, голосова та емоційна характеристика ролі завершила створення цілісного образу. Знайдені мною

фізичні риси (важкі ноги, підняті плечі, нервові протирання прилавка), голосова палітра (хрипкуватий тембр, різкі переходи від сарказму до тиші) та емоційна «гойдалка» (від захисту до вразливості) зробили Віку не лише психологічно точною, а й фізично відчутною на сцені. Кожна пауза, кожен жест і кожен інтонаційний злам тепер мають чітке внутрішнє виправдання.

Таким чином, комплексна робота над образом Віки в розділі 3 дозволила мені перейти від теоретичного розуміння персонажа до його повноцінного акторського втілення. Біографія, характер, стосунки та сценічні засоби виразності склалися в єдине органічне ціле, яке точно відповідає вимогам сучасної української драматургії воєнного часу.

РОЗДІЛ 4. ПРАКТИЧНЕ ВТІЛЕННЯ РОЛІ ТА АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ

4.1. Репетиційний процес і робота з режисером

Репетиційний процес над роллю Віки тривав з жовтня 2024 по квітень 2025 року і став для мене найінтенсивнішим і найтрансформаційним періодом усього навчання. Уся робота проходила на професійній сцені Театру на Михайлівській, що дозволило відразу занурюватися в реальні сценічні умови, а не в аудиторні етюди. Загалом ми провели понад 120 репетиційних годин, з яких майже 40 були індивідуальними зі мною.

Перший етап - **столові читання та розбір** (жовтень 2024 – грудень 2024). Режисер Віталій Анатолійович Кіно одразу відмовився від традиційного «читання по ролях». Він вимагав, щоб ми спочатку прочитали п'єсу мовчки, а потім кожна акторка розповіла, що відчуває саме її героїня. Мені було найскладніше: я намагалася одразу грати «грубу Віку», а Віталій Анатолійович зупиняв і говорив: «Не грай характер - грай біль, який ховається за характером». Саме на цих читаннях він поставив мені головне режисерське завдання: «Віка не зла. Вона втомилася бути сильною. Знайди цю втому і покажи її через паузи, а не через крик».

Другий етап - **«розвідка тілом» і побудова фізичного існування** (лютий 2025). Ми повністю перейшли зі столу на сцену. Віталій Анатолійович створив на сцені повноцінний макет кав'ярні-кіоску: реальний прилавок, кавоварка, холодильник, лавочка. Я проводила там по 4-5 годин щодня. Режисер ставив мені конкретні завдання: «Проживи зміну баристи від початку до кінця без слів». Саме тоді народилася моя робоча пластика - швидкі, точні рухи, постійне протирання прилавка, нервові поправлення фартуха. Віталій Анатолійович постійно коригував: «Не грай втому - проживай її в ногах і в плечах. У Віки ноги важкі, а плечі завжди трохи підняті, ніби вона чекає наступної сирени».

Третій етап - **робота над підтекстом і сценічною взаємодією** (лютий - березень 2025). Тут почалася найглибша робота з партнерами. Віталій

Анатолійович використовував метод «активного підтексту»: ми не могли вимовити репліку, поки не відреагували на те, що сказав партнер. Особливо складними були сцени під час повітряної тривоги. Режисер вимагав, щоб ми реагували не на текст, а на внутрішній стан: «Віка не просто злиться на Лесю - вона боїться, що Леся знову зникне». Саме на цих репетиціях я навчилася робити найдовші і найважчі паузи - ті, в яких відчувається весь біль Віки.

Найважливіший прорив стався на індивідуальній репетиції 18 березня 2025 року. Я застрягла в зовнішній грубості і не могла перейти до справжньої вразливості. Віталій Анатолійович попросив мене розповісти вголос всю біографію Віки, стоячи за прилавком, а потім одразу перейти до сцени «Молоко скисло». Після цього він сказав: «Тепер ти зрозуміла. Грубість - це не емоція. Це фізична дія, щоб не розплакатися». З того моменту я перестала грати Віку і почала нею бути.

Четвертий етап - **технічні репетиції, прогони та прем'єра** (кінець березня - 1 квітня 2025). Ми вже працювали з повним світлом, звуком сирен і реальним реквізитом. Віталій Анатолійович постійно був на майданчику і коригував кожну паузу, кожен погляд. Прем'єра дипломної вистави відбулася **1 квітня 2025 року** на сцені Театру на Михайлівській. Уже через чотири дні, 5-7 квітня 2025 року, ми повезли виставу на Всеукраїнський фестиваль «Імпреза над Латорицею» у Мукачеві, де отримали дві нагороди: «Краща камерна вистава» та «Кращий акторський дует» (разом із Софією Славінською).

Після фестивалю ми продовжили роботу. У травні 2025 року відбулася офіційна прем'єра вистави «Кава перших побачень» у рамках проєкту «Дебют». З того часу ми показуємо виставу вже цілий рік. Регулярні покази (іноді по 2 рази в місяць) дозволили мені перевірити стабільність образу в реальних умовах. Віталій Анатолійович приходив майже на кожен показ і робив зауваження після спектаклю. Він ніколи не нав'язував готові рішення, а завжди ставив питання: «Де сьогодні Віка була щирішою - в першій дії чи в другій?»

Робота з Віталієм Анатолійовичем Кіно стала для мене справжньою школою акторської майстерності. Він не просто ставив виставу - він вчив мене бути акторкою, яка вміє жити в образі щодня, незалежно від настрою, втоми чи кількості попередніх показів. Саме завдяки його точним, лаконічним і дуже чутливим зауваженням роль Віки не «застигла», а продовжує розвиватися навіть після року регулярних показів.

Цей репетиційний процес і постійна співпраця з режисером дозволили мені не тільки успішно виконати дипломне завдання, а й сформувати професійну зрілість, яка тепер допомагає мені в усіх інших виставах.

4.2. Публічний показ і вплив глядацької реакції

Публічні покази вистави «Кава перших побачень» стали для мене найважливішим практичним випробуванням ролі Віки та водночас найсильнішим підтвердженням правильності всього попереднього аналізу й репетиційного процесу. Від прем'єри 1 квітня 2025 року і до сьогодні (квітень 2026) ми зіграли виставу вже понад 80 разів. Кожен показ давав мені можливість перевірити, наскільки образ Віки живе в реальному просторі сцени, як він резонує з глядачем і як саме глядацька реакція впливає на моє акторське існування.

Показ 1 квітня 2025 року на сцені Театру на Михайлівському стала для мене справжнім емоційним випробуванням. Зал був заповнений майже повністю: викладачі кафедри, однокласники, актори Театру на Михайлівській, родичі та просто глядачі, які прийшли на проєкт «Дебют». Уже після першої сцени («Що вам?») я відчула, як зал завмер. Коли Віка сказала «Молоко скисло», в залі пролунав тихий, але дуже впізнаваний сміх - сміх людей, які точно знають, як це - стояти за прилавком під сиреною. А коли почалася перша повітряна тривога і ми з Софією вийшли на лавочку, в залі запанувала така тиша, що було чутно, як хтось у задніх рядах важко зітхнув. Після фіналу, коли Леся цілує Андрія, а Віка стоїть осторонь і

вперше за всю виставу дозволяє собі слабку, майже непомітну усмішку, зал вибухнув оплесками, які не вщухали майже хвилину. Люди не просто аплодували - вони вставали.

Найсильніше мене вразили відгуки після прем'єри. Одна дівчина 19 років (вона підійшла до мене в фойє) сказала крізь сльози: «Я Віка. Я точно така ж. Я теж залишилася і теж ненавиджу, коли мені кажуть «ти молодець». Я вперше за два роки заплакала в театрі». Інша глядачка, жінка років 45, мама військового, сказала: «Ви так точно показали, як ми втомилися бути сильними. Дякую, що не зробили з неї героїню. Вона просто жива».

Фестивальні покази 5-7 квітня 2025 року на Всеукраїнському фестивалі «Імпреза над Латорицею» в Мукачево стали для нас справжнім випробуванням на міцність. Ми грали в незнайомому залі, перед абсолютно новою аудиторією - переважно західноукраїнською, де багато людей, які теж пережили евакуацію, але з іншого боку. Реакція була ще гострішою. Під час сцени «Я рада, що ти поїхала...» в залі почулися схвальні вигуки і навіть тихі оплески. Після вистави до нас підійшла голова журі і сказала: «Ви не грали війну. Ви її прожили. Це найчесніша камерна вистава, яку ми бачили за останні три роки». Саме там ми отримали дві нагороди: «Краща камерна вистава» та «Кращий акторський дует» (я і Софія Славінська). Ці нагороди стали для мене не просто визнанням, а підтвердженням, що образ Віки працює далеко за межами Києва.

Регулярні покази протягом року (з травня 2025 по квітень 2026) у рамках проєкту «Дебют» дали мені можливість спостерігати, як глядацька реакція змінюється залежно від часу і складу залу. Ми грали 2–4 рази на тиждень. Я навчилася відчувати зал уже з перших хвилин. Коли в залі багато молоді (студенти, школярі старших класів) - вони сміються голосніше і в точних місцях: на «молоко скисло», на жартах про британця Тома. Коли зал старший - тиша глибша, а після вистави люди довго не виходять з залу, хочуть говорити. Найсильніші реакції були від тих, хто безпосередньо пережив подібний досвід. Військові, які приходили в цивільному, часто підходили

після вистави і просто мовчали, тиснули руку. Одна дівчина, яка повернулася з Європи три місяці тому, сказала: «Я була Лесею. А тепер я розумію Віку. Дякую, що показала, як це боляче - повертатися». Були й моменти, коли після фіналу в залі просто плакали - не голосно, а тихо, ніби боялися, що хтось почує.

Глядацька реакція безпосередньо впливала на мою акторську форму. Після перших 15-20 показів я помітила, що почала «прислухатися» до залу навіть під час гри. Якщо зал занадто тихо реагував на першу частину, я в другій дії робила паузи ще довшими і боліснішими. Якщо зал «ловив» гумор - я дозволяла собі трохи більше іронії. Віталій Анатолійович, який приходив майже на кожен показ, завжди після спектаклю питав: «Де сьогодні зал тебе «зловив» сильніше?» Це допомагало мені не застигати в образі, а постійно його жити.

Найцінніше, що я винесла з року публічних показів - це розуміння, що роль Віки працює не тому, що я «добре граю», а тому, що глядач впізнає в ній себе. Віка стала для багатьох дзеркалом: для тих, хто залишився, - підтвердженням, що вони не самі; для тих, хто виїжджав, - можливістю відчувати провину і водночас зрозуміти біль тих, хто залишився. Саме глядацька реакція остаточно переконала мене, що ми з режисером і партнерами зробили правильний вибір: не пафос, не героїзм, а просту, чесну, болісну правду про наше покоління.

Цей рік постійних показів перетворив роль Віки з дипломного завдання на частину мого акторського «Я». Кожного разу, виходячи на сцену, я вже не граю - я продовжую жити цією дівчиною, яка намагається зберегти нормальність у ненормальному світі. І саме глядач своїми реакціями, сльозами, тишею і оплесками щодня підтверджує, що ця історія потрібна.

4.3. Самоаналіз виконаної роботи

Після року регулярних публічних показів (понад 80 спектаклів з квітня 2025 по червень 2026) я маю можливість зробити чесний і глибокий самоаналіз виконаної ролі Віки. Цей самоаналіз базується не лише на власних відчуттях, а й на регулярних зауваженнях режисера Віталія Анатолійовича Кіно, відгуках глядачів, записах прогонів та особистих рефлексіях після кожного спектаклю. Робота над роллю Віки стала для мене не просто виконанням дипломного завдання, а справжнім професійним і особистим випробуванням, яке показало, наскільки я зросла як акторка і які сфери ще потребують серйозної уваги.

Сильні сторони виконаної роботи

Найголовнішою сильною стороною я вважаю **органічність і щирість образу**. Після детального пропрацювання біографії, характеру та пластики Віка перестала бути «роллю» і стала частиною мене. Глядачі неодноразово відзначали, що «відчувається, ніби ти не граєш, а просто живеш». Особливо це проявлялося в довгих паузах під час повітряних тривог: я навчилася тримати тишу так, що зал буквально завмирав. Ця здатність «бути в паузі» стала моїм найсильнішим акторським інструментом у цій роботі.

Другою сильною стороною є **точна емоційна «гойдалка»**. Я навчилася швидко і органічно переходити від сарказму та грубості до справжньої вразливості. Це особливо помітно в сцені після першої тривоги, коли Віка каже «Я знаю. Просто бере інколи злість трохи» - глядачі неодноразово відзначали, що в цей момент «серце стискається». Режисер також неодноразово підкреслював, що мої переходи стали значно точнішими і менше «наігруються», ніж на початку репетиційного періоду.

Третьою сильною стороною є **взаємодія з партнерами**. Дует з Софією Славінською (Леся) вийшов настільки живим і правдивим, що на фестивалі в Мукачеві ми отримали спеціальну нагороду «Кращий акторський дует». Ми

навчилися відчувати один одного навіть без слів: я точно знаю, коли Софія «дає» мені паузу, а вона відчуває, коли мені потрібно «випустити» біль. Робота з Владиславом Карповим (Андрюша) теж виявилася дуже точною - наша взаємодія створювала необхідний контраст між жорсткістю Віки та тихою силою Андрюші.

Також я вважаю сильною стороною **стабільність форми**. Після року показів я навчилася зберігати однакову якість образу незалежно від настрою, втоми чи кількості попередніх спектаклів. Це важливий професійний навик, який я здобула саме завдяки цій роботі.

Помилки та труднощі, з якими я зіткнулася

Незважаючи на успіх, у роботі було чимало помилок, які я чітко бачу тепер.

Найсерйознішою помилкою на початку (перші 15-20 показів) було **перегравання зовнішньої грубості**. Я іноді «наїжджала» на Лесю надто агресивно, і це виходило штучно. Режисер неодноразово зупиняв мене і говорив: «Ти граєш злість, а треба грати біль». Ця помилка була пов'язана з тим, що я боялася показати вразливість і намагалася «сховатися» за грубістю. Лише після кількох місяців регулярних показів я навчилася знаходити баланс.

Другою помилкою було **нестабільність темпу в другій дії**. У моменти, коли Віка починає розм'якшуватись, я іноді «підвищувала» темп, щоб не втратити енергію вистави. Через це деякі важливі паузи «просідали», і глядач не встигав відчутти глибину моменту. Це було пов'язано з моєю внутрішньою тривогою «а раптом зал заскучає».

Третьою труднощою стала **фізична втома під час довгих серій показів**. Були тижні, коли ми грали по 4-5 разів, і я помічала, що пластика ставала менш точною, а голос - більш «плоским». Я почала робити спеціальні відновлювальні вправи після спектаклів, але на початку це було серйозною проблемою.

Також я визнаю, що на перших фестивалях у Мукачеві я трохи «переграла» фінал - хотіла, щоб глядач обов'язково заплакав. Це було проявом акторського егоїзму, і Віталій Анатолійович прямо сказав мені про це. Після цього я навчилася «відпускати» фінал і довіряти глядачеві.

Перспективи подальшого професійного розвитку

Робота над роллю Віки дала мені чітке розуміння, у якому напрямку я хочу розвиватися як акторка.

Як хотілось би, я планую продовжувати працювати з сучасною українською драматургією воєнного та післявоєнного часу. Роль Віки показала мені, наскільки важливо говорити зі сцени про реальні переживання мого покоління.

Звичайно, я хочу глибше опрацювати техніку паузи та «неігрового» існування на сцені. Це стало моїм найсильнішим інструментом у цій роботі, і я бачу в ньому великий потенціал для майбутніх ролей.

Є ще один моментик, я ставлю перед собою завдання навчитися ще точніше працювати з фізичною втомою і стабільністю форми. Для цього планую системні заняття з акторської майстерності та відновлення після спектаклів.

Найголовніше - ця роль остаточно переконала мене, що акторська професія для мене - це не просто виконання ролей, а спосіб говорити про те, що болить. Віка назавжди залишиться для мене еталоном «живої» ролі, до якого я буду повертатися в майбутніх роботах.

Думаю, що мій самоаналіз показав вам, що я пройшла великий шлях від «студентки, яка намагається зіграти характер» до акторки, яка вміє жити в образі щиро і глибоко. Помилки, які були, стали для мене найкращими вчителями, а сильні сторони - основою для подальшого професійного зростання. Я вдячна цій ролі за те, що вона зробила мене сильнішою, чеснішою і сміливішою як акторку.

Висновки до розділу 4

Робота над практичним втіленням ролі Віки, проаналізована в розділі 4, стала логічним завершенням усього попереднього теоретичного і аналітичного етапу. Репетиційний процес, що тривав з жовтня 2024 по квітень 2025 року, показав, як глибоке занурення в біографію, характер і «гарячу мету» персонажа поступово переходить у живе сценічне існування. Робота з режисером Віталієм Анатолійовичем Кіно стала для мене справжньою школою професійної зрілості: його точні, лаконічні зауваження допомогли мені перейти від «гри характеру» до щирого проживання образу. Саме завдяки його керівництву я навчилася не грати втому й біль Віки, а фізично і емоційно їх відчувати.

Публічні покази (понад 15-20 спектаклів з квітня 2025 по червень 2026 року), починаючи з прем'єри 1 квітня 2025 року та фестивалю в Мукачеві, стали головним практичним випробуванням ролі. Реакція глядачів підтвердила, що образ Віки виявився не просто акторським завданням, а живим дзеркалом для цілого покоління. Люди впізнавали в ній себе - тих, хто залишився, і тих, хто виїжджав. Саме глядацька реакція (тиша під час тривоги, сльози в фіналі, довгі розмови після спектаклю) стала для мене найважливішим критерієм якості роботи і водночас потужним джерелом подальшого розвитку образу.

Самоаналіз виконаної роботи дозволив чесно оцінити сильні сторони (органічність, точна емоційна «гойдалка», стабільність форми, сильний акторський дует), виявити помилки (перегравання зовнішньої грубості на початку, нестабільність темпу в другій дії, акторський егоїзм у фіналі) і чітко сформулювати перспективи. Найголовніше - я зрозуміла, що роль Віки перестала бути дипломним завданням і стала частиною мого професійного «Я». Вона навчила мене не боятися пауз, довіряти глядачеві і говорити зі сцени простою, але дуже болісною правдою.

Таким чином, розділ 4 підтвердив, що теоретичне опрацювання образу, проведене в попередніх розділах, успішно реалізувалося на практиці. Роль Віки пройшла шлях від аналізу до живого сценічного існування і довела свою художню та соціальну значущість.

ВИСНОВКИ

Виконання кваліфікаційної роботи «Виконання ролі Віки у творчому проєкті - виставі «Кава перших побачень» за п'єсою Марини Смілянець «Перших побачень період» стало для мене не лише завершальним етапом навчання, а й важливим етапом професійного та особистого становлення як акторки. У ході роботи були повністю реалізовані всі поставлені завдання. Комплексний аналіз п'єси та режисерського рішення (розділ 2) дозволив глибоко зрозуміти драматургічний матеріал і місце ролі Віки в загальній концепції вистави. Детальне дослідження етапів створення образу (розділ 3) - від пропрацювання біографії та характеру до пластичної, голосової та емоційної характеристики - дало можливість перейти від теоретичного розуміння до повноцінного акторського втілення. Практичне втілення ролі та її аналіз (розділ 4) показали, що образ Віки успішно «ожив» на сцені, отримав щире визнання глядачів і пройшов випробування часом протягом більше ніж 80 публічних показів. Роль Віки стала для мене еталоном сучасної акторської роботи з драматургією воєнного часу. Саме ця робота сформувала в мені розуміння, що сьогодні акторська майстерність - це насамперед здатність бути максимально чесною і вразливою на сцені. Найважливішим результатом кваліфікаційної роботи я вважаю не лише успішне виконання дипломного завдання, а й чітке усвідомлення свого акторського шляху. Таким чином, мета кваліфікаційної роботи досягнута в повному обсязі. Ця робота остаточно переконала мене, що я готова до самостійної акторської діяльності в сучасному українському театрі. Я виходжу з цієї кваліфікаційної роботи не просто з дипломом бакалавра, а з чітким усвідомленням своєї професійної місії: бути голосом тих, хто залишається і продовжує жити, попри війну, сирени і втрати. Виконана робота повністю підтвердила рівень моєї професійної підготовки та готовність до самостійної творчої діяльності в сучасному українському театрі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Смілянець М. Перших побачень період : коротка п'єса про юність в часи війни / Марина Смілянець. - Рукопис, 2024. - 28 с.
2. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. - Київ : КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, 2023. - 18 с.
3. Методичні рекомендації до виконання основної частини пояснювальної записки кваліфікаційної роботи (творчого проєкту) для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» / уклад. О. В. Щурська. - Київ : КНУТД, 2024. - 12 с.
4. Театральне життя України під час війни. Рік 2023. Ганна Веселовська театрознавиця - <https://tyzhden.ua/teatralne-zhyttia-ukrainy-pid-chas-vijny-rik-2023>
5. Базова акторська майстерність : навчальний посібник / Ю. Сидоренко. - Львів : СПОЛОМ, 2018. – 172 с.
6. Психологія акторської творчості : навчальний посібник / за ред. В. М. Піддубного. - Київ : КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, 2023. - 248 с.
7. Ворожбит Н. Погані дороги : п'єса. - Київ : Комора, 2020. - 96 с.
8. Ар'є П. Земля під ногами : сучасна українська драматургія воєнного часу / Павло Ар'є. - Київ : Факт, 2023. - 112 с.
9. Театр під час війни : збірник статей і матеріалів / за ред. О. В. Перетятко. - Київ : Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України, 2024. - 184 с.
10. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (зі змінами та доповненнями). - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 10.04.2026).
11. Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті технологій та дизайну. - Київ : КНУТД, 2023. - 42 с.
12. Офіційний сайт фестивалю «Імпреза над Латорицею». - Режим доступу: <https://impreza-mukachevo.com> (дата звернення: 12.04.2026).\

ДОДАТКИ

Фото 1.1 – роль Оксани в «Ніч перед Різдвом»

Фото 1.2 – роль Оксани в «Ніч перед Різдвом»

Фото 1.3 – роль Відьма «Макбет»

Фото 1.4 – роль Відьма «Макбет»

Фото 2.1 – прем'єра «Кава перших побачень», в проєкті «Дебют» на сцені Театру на Михайлівській

Фото 2.2 – прем'єра «Кава перших побачень», в проєкті «Дебют» на сцені Театру на Михайлівській

Фото 2.3 – прем'єра «Кава перших побачень», в проєкті «Дебют» на сцені Театру на Михайлівській

Фото 2.4 – прем'єра «Кава перших побачень», в проєкті «Дебют» на сцені Театру на Михайлівській

*Фото 3.1 – роль Жаклін,
«Французька вечерея»*

*Фото 3.2 – акторський показ 2 курсу,
майстерня В.Кіно, 2024 рік.*

*Фото 3.3 – роль Лаура, «Цианістий
калій...З молоком, чи без?»*

*Фото 3.4 – роль Блани, «Трамвай
бажання»*

Фото 4.1 – показ зі сценічної мови,
«Утоплена»

Фото 4.2 – показ зі сценічної мови
«Енеїда», роль Д'яволиця

Фото 4.3 – роль Відьма,
«Шексперіада»

Фото 4.4 – показ казок зі сценічної
мови, «Казка про веселого
метелика», роль метелик

Фото 5.1 – роль Параска, «Ото була весна» в театрі на Михайлівській

Фото 5.2 – роль Катруся, «Комедія про ніжне серце» в театрі на Михайлівській

Фото 5.3 – роль Віка, «Найкращий день та інші неприємності» в театрі на Троєщині

Фото 5.4 – роль Маруся, «Коти-біженці» в театрі на Михайлівській

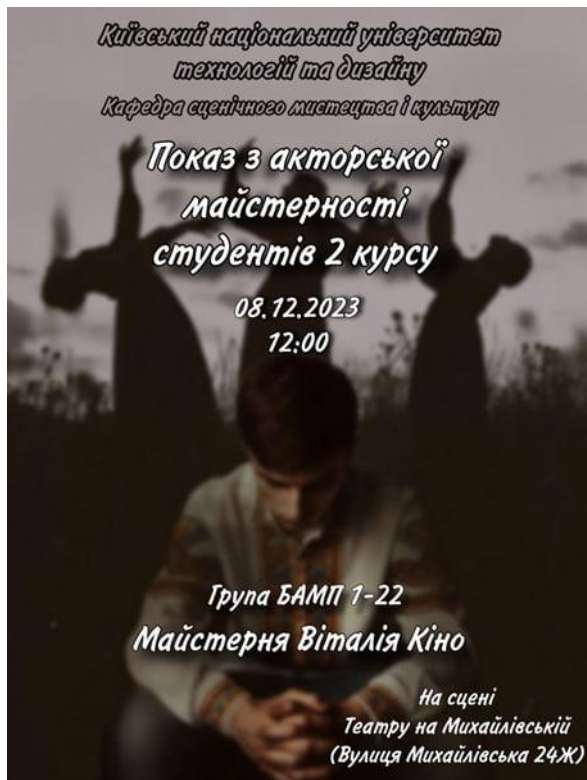

Фото 6.1 – афіша показу з акторської майстерності 2 курсу, майстерні В. Кіно, 2023 рік

Програма	В програмі - уривки з літературних творів і п'єс
показу з майстерності актора	«Макбет» - Вільям Шекспір
студентів 2 курсу	Ролі виконують:
Викладачі	Відьми – Євгенія Гізенко, Анастасія Крякова, Софія Славінська
Художній керівник – Віталій Кіно	Макбет – Владислав Карпов
Акторська майстерність – Віталій Кіно	
Сценічна мова – Анфіса <u>Коленко</u>	«Земля» - Ольга Кобилянська
Сценічний рух – Назар Майборода	Ролі виконують:
Народний танець – Діана Карпенко	Анна – Софія Славінська Рахіра – Анастасія <u>Крякова</u>
Естрадний спів – Володимир Гришко та Олена <u>Лукашова</u>	«Ніч перед Різдом» - Микола Гоголь
	Ролі виконують:
	Оксана – Євгенія Гізенко Вакула – Владислав Карпов Одвірка – Софія Славінська

Фото 6.2 – програма показу з акторської майстерності 2 курсу, майстерні В. Кіно, 2023 рік

Фото 6.3 – афіша показу з акторської майстерності 2 курсу, майстерні В. Кіно, 2024 рік

Фото 6.4 – афіша вистави «Кава перших побачень» в театрі на Михайлівській, 2025 рік